

Nyt håb for det multinationale samarbejde – eller . . . ?

Hvis man ser på de store internationale forhandlinger om en verdensomspændende handelsaftale eller forarbejderne til den store klimakonference COP21 i Paris til næste år, har det ikke set for lyst ud.

Handelsforhandlingerne – eller Doha-runden, som den er blevet kaldt, siden man satte forhandlingerne i gang i november 2001 i Qatars hovedstad – blev i år ramt af noget, der er værre end et egentligt forhandlingsammenbrud: I december 2013 blev alle landene i Verdenshandelsorganisationen (WTO) enige om en aftale om at lette handelen mellem landene gennem f.eks. afskaffelse af bureaukratiske forhindringer. Det blev vurderet, at aftalen kunne øge verdenshandelen med USD 1.000 mia. og skabe over 20 mio. jobs på verdensplan.

Men alligevel blev det ikke til noget.

Indien sagde efterfølgende nej til at ratificere aftalen, fordi man kædede spørgsmålet om handelslettelse sammen med ønsket om at bevare store fødevarer subsidier i strid med WTO-reglerne.

Men i dag den 13. november 2014 er nyheden så kommet, at USA har accepteret en såkaldt "peace clause", som er WTO-sprog for, at et land lover et andet land ikke at slæbe det for WTO's tvistbilæggelsessystem (i dette tilfælde pga. fødevarer subsidierne). Det interessante ved arrangementet er, at der ikke er nogen tidsmæssig bagkant, så det betyder, at Indien indtil videre vil kunne fortsætte sin fødevarerpolitik uændret.

Indien har så på sin side lovet at ratificere aftalen om handelslettelse, hvorefter Doha-runden – der ellers godt nok så ud til at være på kunstigt åndedræt – nu kan fortsætte med nyt momentum.

Et andet positivt signal fra en ellers pessimistisk internationale arena er aftalen mellem Kina og USA om begrænsning af CO₂-udslip. Det giver øget håb om, at der kan landes en ambitiøs aftale i Paris næste år.

Fælles for begge forhandlingsarenaer er, at det ikke er hverken inden for FN's klimaaftale (United Nations Framework Convention on Climate Change – UNFCCC) eller i WTO, at systemerne er kommet i omdrejninger. I begge tilfælde er det aftaler indgået af nogle af verdens største bilaterale aktører, der har sat skub i tingene.

Så hverken inden for handelspolitikken eller på klimaområdet kan man sige, at det multilaterale system fungerer optimalt. En af grundene til, at det går dårligt i det multilaterale samarbejde er, at globaliseringens fordele findes på makro-planet, mens globaliseringens negative virkninger oftest konstateres på mikro-planet.

I USA nytter det f.eks. næppe meget at forklare en fabriksarbejder, at han skal være glad for, at verdens BNP vil stige med 0,75-1,00 procentpoint, hvis der indgås en global handelsaftale, men at han faktisk også mister sit job, fordi tingene kan gøres mere konkurrencedygtigt et andet sted i verden. Og i Kina kræver de fattigste befolkningsgrupper økonomisk vækst og ser mindre på den langsigtede klimaeffekt. Derfor har der også været mindre medieomtale af USA/Kina-aftalen i Kina end i Vesten.

Med andre ord, er "taberne" i globaliseringen mere opmærksomme på deres tab end "vinderene" er på deres gevinster – heri ligger en af globaliseringens helt store udfordringer.